

УДК 81'27:81'373.46: 796

Ласкава Ю. В.¹, Субботіна О. О.²

¹ канд. філол. наук, старш. викл. ЗНУ

² студ. гр. 6.0178-3 Ф ЗНУ

НОВІ ТЕРМІНИ У СПОРТИВНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Спеціальною термінологією користуються в усіх галузях науки, освіти та виробництва з метою короткого і точного визначення предметів, явищ, понять, процесів. У фізичному вихованні термінологія відіграє важливу роль, адже є основою взаєморозуміння фахівця з учнями в процесі спеціально організованої навчальної діяльності. Термінологія фізичного виховання має певні особливості, бо її база – це низка споріднених галузей науки про людину (анатомія, фізіологія, гігієна, біомеханіка, спортивна медицина, спортивна метрологія, біохімія, теорія і методика фізичного виховання, педагогіка, психологія та різні види спорту). Проблему спортивної термінології досліджують у своїх наукових публікаціях такі українські мовознавці, як О. Боровська, Г. Онуфрієнко, М. Паночко, О. Стишов, Ю. Струганець, І. Янкова та ін. Мета цієї розвідки – проаналізувати етапи неологізації в українському спортивному дискурсі.

Сучасна термінологія спорту бурхливо розвивається від часу організаційного оформлення окремих видів спорту, коли відбулося заснування спортивних федерацій, затвердження єдиних правил змагань,

зародження теорії спортивного тренування як науки. Водночас із поширенням спорту з країн Західної Європи в Україну прийшла і переважна більшість тоді вживаних спортивних термінів (*баскетбол, волейбол, голкіпер, пінг-понг, старт*). У першій половині XX століття ця українська галузева термінологія поповнювалася словами й словосполученнями з німецької, польської, угорської, російської мов наприклад, (*гірськолижник, гонщик, рекордсмен, фізкультура, фізрук, хокей* тощо). У період 20 - 30-х років XX століття в українській мові спостерігалось активне піднесення спортивного терміноутворення. Основними напрямками цього процесу було прагнення подолати розрив між науковою термінологією і термінолексикою практики спорту, збільшити частку питомих термінів, виробити єдині підходи до словотворення. З'явилися, за даними дослідників, такі колоритні терміни та словосполучення, як *безбол, веслування двопарне зі стерначем, гоніві судна, зарахувальні змагання, ковзанева спілка, корегувальна гімнастика, лижвяні станції, перебіг (забіг), пішоходець, плигун, серцевожилська система, скраклі (городки), травяний гокей* тощо. У сучасній українській термінології фізичної культури і спорту чимало термінів біології, фізіології, анатомії, валеології, медицини. Серед них – *здоров'язберігаючі технології, загальнорозвивальні вправи, відновлювальні вправи, спортивно-оздоровчий комплекс, частота серцевих скорочень, опорно-руховий апарат, спазмовані м'язи, аеробно-анаеробна система, швидкість осідання еритроцитів* тощо. Вивчення психологічного аспекту осіб у спорті та фізичній культурі сформувалося в окремий фізкультурний напрям – психологію спорту. Внаслідок адаптації термінів психології до фізичного виховання і спорту утворилися, зокрема, такі: *стиль та манера спілкування тренера-спортсмена, індивідуальні особливості спортсмена, психоемоційний стан гравця, налаштування спортсмена на перемогу* та ін.

Зароджуються і здобувають широке визнання нові види спорту: *армрестлінг, бодібілдинг, боулінг, віндсерфінг, картінг, кьорлінг, снобордінг, стретчінг, сьорфінг, таеквондо, фрістайл, шорт трек*, що вносять додаткові поняття у спілкування спортсменів [1-2]. Наприклад, *бодібілдинг* використовує поняття *ізолюючі вправи, стретчінг* – такі терміни, які позначають назву вправ, наприклад, *жабка, метелик, поза кішки*, котрі допомагають образно зрозуміти, як виконувати вправи.

Отже, фізична культура, як і будь-яка специфічна галузь діяльності, має свою історію терміновикористання, свою усталену нині систему термінів, якими позначаються ті чи інші фахові поняття та явища. Однак незнання комунікаторами чітких границь і змісту основних термінологічних понять може викликати труднощі при сприйманні як теоретичного матеріалу, так і в спілкуванні у практичній діяльності. Ось чому фундаментальне засвоєння матеріалу лекцій зі спеціальних університетських дисциплін (теорія і

методика фізичного виховання, теорія і методика обраного виду спорту тощо) потребує опанування поняттєвого змісту нових фахових термінів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Онуфрієнко, Г. С. Лексичні інновації англійського походження у спортивному дискурсі [Текст] / Г. С. Онуфрієнко, І. В. Крашевська // Лексико-граматичні інновації в сучасних східнослов'янських мовах: матеріали VIII Міжн. наук. конф., Дніпро, 6-9 квітня 2017. – Дніпро: ДНУ, 2017. – С. 110-112.

2. Онуфрієнко, Г. С. Особливості неологізмів англійського походження в лексико-семантичній групі "ігрові види спорту" [Текст] / Г. С. Онуфрієнко, І. В. Крашевська // Молодий науковець XXI століття: матеріали міжн. наук.-практ. конф., Кривий Ріг, 16 листопада 2017. – Кривий Ріг: КНУ, 2017. – С. 124-127.